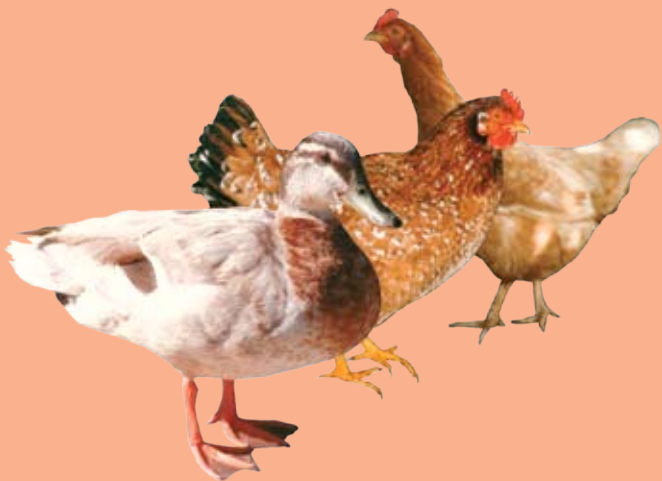

Pirms veterinārārsta ierašanās novietnē dzīvnieku īpašniekam jāveic šādi pasākumi:

- nedrīkst pieļaut, ka personas atstāj iespējami skarto novietni, kā arī tās teritorijā nedrīkst ielaist citas personas,
- nedrīkst pieļaut transporta līdzekļu iebraukšanu un izbraukšanu no iespējami skartās novietnes,
- nedrīkst pieļaut dzīvnieku izcelsmes produktu (t.sk. kautproduktu, olu, olu produkcijas u.c.), dzīvnieku liķu, dzīvnieku barības, darbarīku, mēslu u.c. materiālu, kuri var pārnest slimības ierosinātāju, pārvietošanu un izvešanu no iespējami skartās novietnes,
- nedrīkst pieļaut jebkādas sugas dzīvnieku ieviešanu, kā arī izvešanu no iespējami skartās novietnes.

Sīkāku informāciju Jūs varat atrast internetā

PVD: www.pvd.gov.lv

SVA: www.sva.lv

Starptautiskais epizootiju birojs: www.oie.int

Pasaules Veselības organizācija:

www.who.int/csr/disease/avian_influenza/en/

Slimību kontroles un novēršanas centrs: www.cdc.gov

Eiropas Komisija: [http://europa.eu.int/comm/health/](http://europa.eu.int/comm/health/ph_threats/com/Influenza/influenza_en.htm)

[ph_threats/com/Influenza/influenza_en.htm](http://europa.eu.int/comm/health/ph_threats/com/Influenza/influenza_en.htm)

Pasaules pārtikas un lauksaimniecības organizācija:

www.fao.org

Ar aktualitātēm Jūs varat iepazīties Pārtikas un veterinārā dienesta mājaslapā www.pvd.gov.lv

Mājaslapā Jūs arī varat uzdot jautājumu dienesta speciālistiem un saņemt atbildes uz neskaidrajiem jautājumiem.

KĀ SAZINĀTIES AR PĀRTIKAS UN VETERINĀRO DIENESTU?

Pārtikas un veterinārā dienesta administrācija

Peldu iela 30, Rīga, LV – 1050

Tālr. 7095230, fakss 7322727

E-pasts: pvd@pvd.gov.lv

KĀ SAZINĀTIES AR NACIŅĀLO DIAGNOSTIKAS CENTRU?

NDC atrodas Lejupes ielā 3, Rīga, LV – 1076

Tālr. 7620526, fakss 7620434

E-pasts: ndc@ndc.gov.lv

PVD TERITORIĀLĀS STRUKTŪRVIENTĪBAS

Rīgas pilsēta	7039702	7039700
Aizkraukle	5122119	5122129
Alūksne	4307045	4381047
Balvi	4507137	4507138
Bauska	3960164	3960165
Cēsis	4127728	4127724
Daugavpils	5434599	5436765
Dobele	3781311	3721281
Gulbene	4473039	4471105
Jēkabpils	5231695	5235466
Jelgava	3007691	3021124
Krāslava	5622219	5622359
Kuldīga	3322824	3350341
Liepāja	3401900	3401902
Limbaži	4070216	4070218
Ludza	5707060	
Madona	4807083	4807084
Ogre	5021131	5071774
Preiļi	5307048	5381272
Rēzekne	4622160	4622177
Rīgas rajons	7994423	7994385
Saldus	3807212	3807214
Talsi	3291663	3291663
Tukums	3125850	3125851
	3125863	3125864
Valka	4707007	4781340
Valmiera	4207313	4207930
Ventspils	3607223	3661071

DIENNAKTS UZTICĪBAS TELEFONS

7027402

Zvanot uz šo tālruna numuru, automātiskajā atbildētājā Jūs varat atstāt ierosinājumu, atzinību par dienesta darbu vai maksimāli precīzu sūdzību par pārtikas precī, kuru esat iegādājušies, par tirdzniecības vietu, kurā tas noticis, norādot laiku, kad tas noticis. Līdzīgi jārikojas arī tad, ja Jums ir sūdzība par kādu sabiedriskās ēdināšanas vietu un pārkāpumiem dzīvnieku labturībā.

PUTNU GRIPA

PĀRTIKAS UN VETERINĀRAIS DIENESTS

2007

Kas ir "putnu gripa"?

Putnu gripa ir akūta un ļoti kontagioza (lipīga) putnu infekcijas slimība, kas rada bojājumus elpošanas, gremošanas orgānos un nervu audos. Slimība ir sastopama divās formās: zemi patogēna putnu gripa (ZPPG), kas norit bez īpašām slimības pazīmēm vai tās ir nenozīmīgas un augsti patogēna putnu gripa (APPG), kas var izraisīt lielus zaudējumus putnu ganāmpulkos. Ar putnu gripu slimo slimo dažādu sugu putni.

Kas ir slimības ierosinātājs?

Slimības ierosinātājs ir *Orthomyxoviridae* ģints Influenza A viruss. Vīrusa apvalkā atrodas divi proteīni, hemaglutinīns (H) un neiraminidāze (N). No tiem pazīstami 15 H-apakštīpi (H1-15) un 9 N-apakštīpi (N1-9). Putniem iespējamas dažādas minēto apakštīpu kombinācijas. Lielākā daļa no tiem neizraisa saslimšanu vai rada tikai vispārējus simptomus (ZPPG). Dažiem apakštīpiem ir ļoti augsta patogenitāte.

Arī cilvēkiem un citiem zīdītājiem sastop gripas (Influenza A) vīrusus, bet parasti tie ir citu apakštīpu vīrusi. Gan cilvēki, gan zīdītāji var inficēties arī ar putnu gripas vīrusiem.

Kādas ir putnu gripas kliniskās pazīmes?

Slimības simptomi ir atkarīgi no vīrusa patogenitātes, putnu sugas, vecuma un turēšanas apstākļiem. Saslimstība un nobeigšanās ievērojami variē. Putns var būt inficēts arī bez slimības pazīmēm.

ZPPG: šķaudišana, trokšņi plaušās, acu asarošana, sinusoids, depresija, dējības un olu kvalitātes pasliktināšanās.

APPG: pēkšņa, strauja slimības attīstība, masveida nobeigšanās, depresija un atteikšanās no barības, izspūrušas spalvas, nespēks, drudzis, izmainīta gaita; šķidrums uzkrāšanās audos, zilgana ādas krāsa (galva, sekste, zodlapiņas), ūdeņaina caureja.

Infekcijas avots un ceļi

Galvenie vīrusa pārnēsātāji ir savvaļas putni, it īpaši ūdensputni. Inficētie putni izdala vīrusu ar fekālijām un deguna/ acu izdalījumiem. Mājputni var inficēties tieši kontaktējoties ar inficētiem putniem, caur acu un nāsu gļotādu, vai uzņemot vīrusu ar barību vai ūdeni. Slimības pārnešana pēcnācējiem nav iespējama, jo inficētie embriji neizšķīlas.

Vīrusu var izplatīt arī ar aptraipītu fermas aprīkojumu, olu kastēm, barību, transportlīdzekļiem, neapstrādātām medību trofejām, pakaišiem u.c.

Kā putniem var diagnosticēt putnu gripu?

Dzīvajiem putniem var noņemt trahejas un kloākas uztriepes, asins vai fekāliju paraugu. Svaigiem putnu liķiem ņem zarnu

saturu, smadzeņu, trahejas, plaušu, aknu un liesas paraugus, kā arī citus audus, kuros redzami kādi bojājumi. Laboratorijā veic vīrusa izolēšanu, apakštīpa identificēšanu un patogenitātes indeksa noteikšanu.

No kādām slimībām putnu gripa būtu jādiferencē?

Ir vairākas slimības, kuru norise vai atsevišķas izpausmes ir līdzīgas putnu gripai:

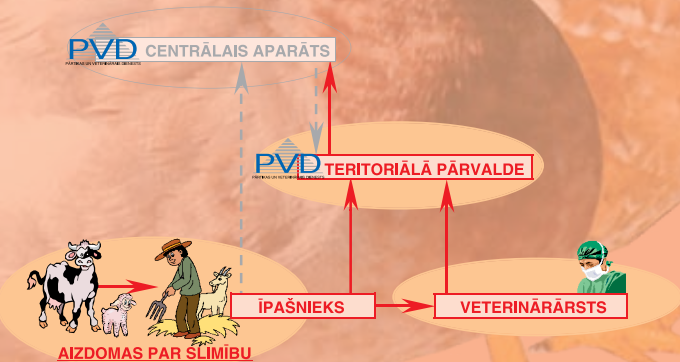
- Nūkāslas slimība,
- Vīrusu infekciozais laringotraheīts/bronhīts,
- Putnu encefalīts,
- Putnu bakas,
- Mikoplazmoze,
- Akūta saindēšanās.

Precīzi noteikt slimības diagnozi var tikai laboratorijā.

Kas jā dara īpašniekam, ja putniem konstatē kādu no putnu gripas kliniskajām izpausmēm, vai ja putni ir nobeigušies?

Aizdomu gadījumā veterinārārstam vai īpašniekam nekavējoties jāziņo tuvākajai PVD pārvaldei.

Ļoti svarīgi ir nepieļaut putnu gripas izplatīšanos ārpus saimniecības, kurā ir saslimšanas gadījumi.

Kas notiks, ja noņemtie paraugi būs pozitīvi uz putnu gripu?

Apstiprinot diagnozi, Valsts galvenais pārtikas un veterinārais inspektors nekavējoties nosaka karantīnu. Karantīna attiecas uz:

- skarto punktu (novietne, kurā atrodas inficētie putni)
- aizsardzības zonu (ne mazāk kā 3 km rādiusā ap skarto punktu)
- uzraudzības zonu (ne mazāk kā 10 km rādiusā ap skarto punktu)

Putnu gripas apkarošanas pasākumi tiek veikti saskaņā ar PVD izstrādāto "Putnu gripas apkarošanas instrukciju" un attiecīgiem Ministra kabineta noteikumiem.

Vai valsts kompensē dzīvnieku īpašniekam putnu gripas rezultātā radušos zaudējumus?

Valsts kompensē putnu gripas uzliesmojuma rezultātā radušos zaudējumus (saskaņā ar 2005. gada 15. marta LR Ministru kabineta noteikumiem Nr. 177).

Kas jā dara īpašniekam, lai pasargātu savu putnu ganāmpulku no saslimšanas ar putnu gripu?

Laikā pasargātu putnus no saslimšanas, īpašniekam novietnē jānodrošina t.s. "biodrošības pasākumi", ar mērķi līdz minimumam samazināt infekcijas nokļūšanas risku saimniecībā:

- novērst mājputnu kontaktu (tiešu un netiešu) ar savvaļas putniem. Īpaši aizsargāt mājputnu barības un dzeramā ūdens krātuves, traukus, kā arī pakaišus no kontaminācijas ar savvaļas putnu ekskrementiem;
- ievērot saimniecībā ieviesto putnu karantinēšanas principus – optimāli 3 nedēļas no jauna ievestos putnus turēt atsevišķi no pārējiem putniem;
- ja novērojama pastiprināta putnu mirstība vai produktivitātes samazināšanās, nekavējoties informēt veterinārārstu vai PVD pārvaldi;
- ieteicams dažādas putnu sugas turēt atsevišķi. Tas pats būtu jāievēro arī attiecībā uz putnu vecuma grupām;
- regulāri jānodrošina saimniecības pasargāšana no grauzējiem (pelēm, žurkām u.c.).

Kā Pārtikas un veterinārais dienests Latvijā veic putnu gripas uzraudzību?

Putnu gripa Latvijā ir obligāti ziņojama slimība.

PVD katru gadu veic putnu gripas monitoringa programmu, kuras ietvaros laboratoriski tiek izmeklēts noteikts skaits putnu. Līdz šim visu laboratorisko izmeklējumu rezultāti bijuši negatīvi.

Kā cilvēks var pasargāt sevi no inficēšanās ar putnu gripu?

Svarīgākais ir izvairīties no tieša kontakta ar slimiem vai beigtiem putniem un rūpīgi ievērot higiēnu (roku mazgāšana, dezinficēšana). Vīruss iet bojā temperatūrā, kas augstāka par 70 °C. Uzturā ieteicams lietot tikai termiski pietiekami apstrādātu gaļu un olas.